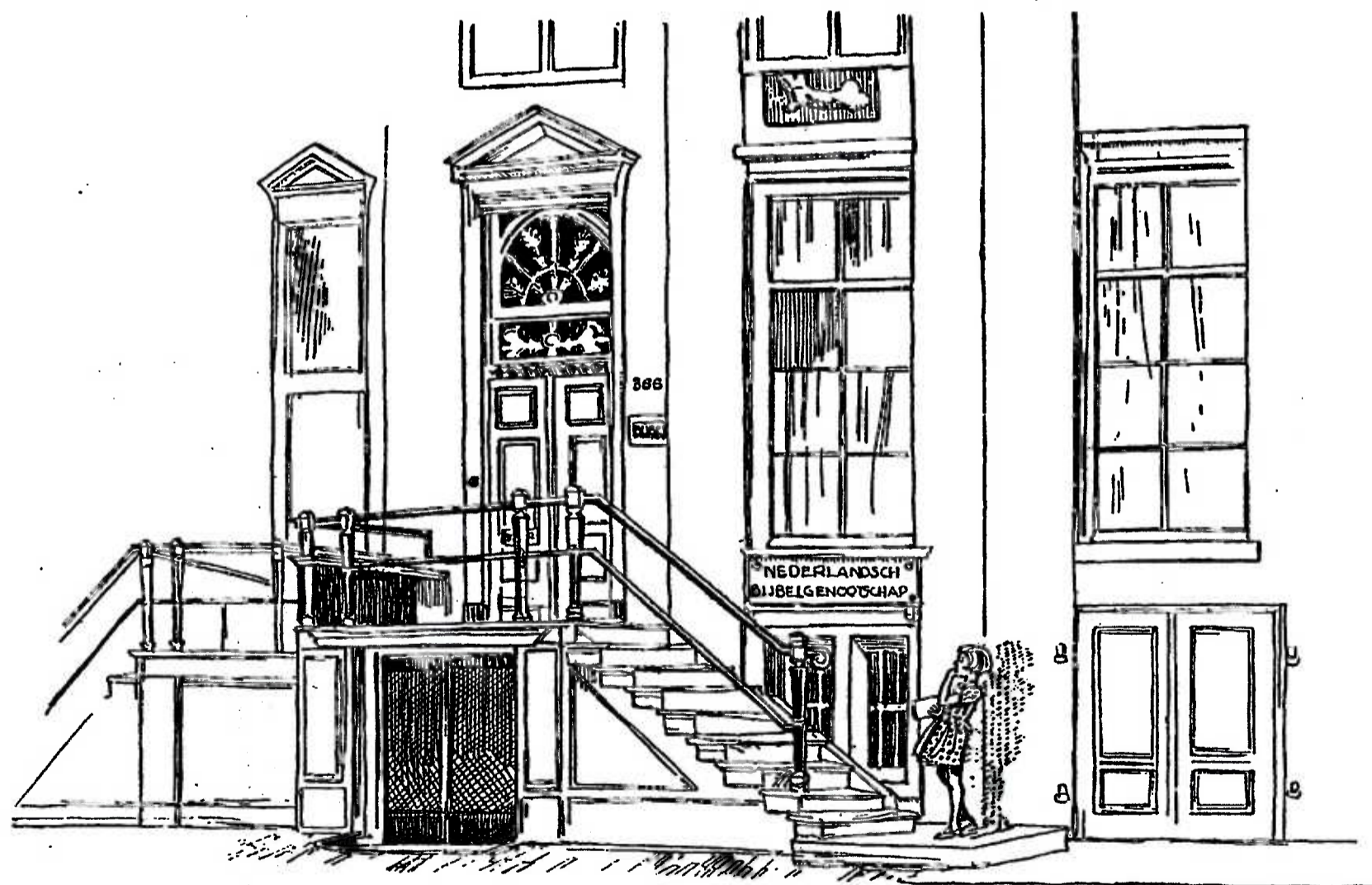

Klein profiel van Sjoerd Kuperus

Sjoerd Kuperus wordt als enige zoon in een gezin met vijf zusjes geboren op 10 februari 1893. Zijn vader is doopsgezind predikant op Texel. Het Texel van die tijd is nog verstoken van toerisme, de natuur is op het eiland overal aanwezig. Ook in het leven van de kleine Sjoerd. De bekende natuurvorser Jac.P. Thijsse, die vaak op Texel verblijft, is zelfs een goede kennis van de familie. Vader Kuperus is een veeleisend man, die verwacht dat zijn zoon carrière zal maken. Sjoerd voelt zich echter meer aangetrokken tot de natuur en zet zich al op jonge leeftijd aan het tekenen. Bekende kunstenaars uit die tijd, zoals Theo van Hoytema en Jan Mankes, verblijven op Texel en met beiden heeft Sjoerd ook contact gehad.

Na een mislukt avontuur op het gymnasium, onder druk van zijn vader, komt Sjoerd terecht op het kantoor van een werf in Haarlem. In de buurt woont de beroemde tekenaar Louis Raemaekers en onder werktijd verlaat Sjoerd soms het kantoor om Raemaekers te bezoeken. Door tussenkomst van Raemaekers en Van Hoytema kan Sjoerd wat later toch tekenles gaan nemen en hij doet dit bij de politieke tekenaar Albert Hahn Sr. Daar heeft hij het erg naar zijn zin, maar na het uitbreken van de eerste wereldoorlog wordt het contact, door de onzekere tijd, verbroken. Kuperus gaat dan weer terug naar Texel. De invloed van Hahn blijkt echter duidelijk. In 1915 waagt Sjoerd zich zelfs aan een aantal politieke tekeningen maar zijn kracht ligt daar niet. Die ligt bij natuurtekeningen. Na 1918 krijgt Sjoerd nog les van Jan Sluijters, Anton Molkenboer en J.H. Jurrens en komt hij ook in contact met R.N. Roland Holst. Ondanks alle technieken die hij leert, ontwikkelt hij zich het best als tekenaar; schilderen ligt hem minder. Het pure tekenen, daar gaat het om!

In 1928 trouwt Sjoerd en vestigt zich in Amsterdam. De stad wordt een nieuwe inspiratiebron voor hem: hij maakt vele tekeningen van Amsterdamse types, op de markt en in de jodenbuurt. Verder komt hij heel veel in Artis. Daar kan hij zowel de dieren tekenen als de mensen die Artis bezoeken. Hij laat zich leiden door de realiteit en maakt niets mooier dan het is; op veel van zijn tekeningen zijn de tralies duidelijk te zien, met de dieren erachter en de mensen ervoor. Zijn artistieke talent komt hier wel volledig tot ontplooiing. Ook langs de Amstel is Sjoerd vaak met potlood en papier te vinden.

Coo-tje blijft on-der aan de trap staan. Haar vin-ger gaat naar haar mond.

Uit: *Cootje* door Heleen (NBG 1938)

Ill. in *Mary Jones*

Kuperus leidt niet het leven van de gevestigde kunstenaar in de grote stad. Wel is hij geïnteresseerd in politiek en ontwikkelt zich tot een sociaal-democraat met een religieuze achtergrond. Hij tekent voor onder meer 'Het Volk' en 'Elsevier', na de tweede wereldoorlog ook voor 'Het Parool'. Voor het pedagogische blad 'Het Kind' van D.A. Daalder maakt hij in de periode 1936-1941 zeer veel illustraties. Ook in het bijblad 'De Merel' komt hij voor. Als illustrator van kinderboeken treedt hij al vanaf 1920 op. In de loop der jaren illustreert hij veel uitgaven van het Nederlands Bijbel Genootschap. Vrienden heeft hij zowel in kunstenaarskringen als in de kring van natuurliefhebbers, zoals A.B. Wigman en Rinke Tolman. Toch gaat hij zoveel mogelijk zijn eigen weg en zijn de contacten niet veelvuldig. Hij heeft een wat introverte natuur en is daarom niet voor iedereen makkelijk benaderbaar. In 1964 vestigt Sjoerd zich met zijn vrouw in Friesland, waar hij op 4 juli 1988, op 95-jarige leeftijd overlijdt.

Sjoerd Kuperus leeft vooral in de herinnering voort als natuurtekenaar. Voor de bekendste natuurschrijvers maakte hij illustraties. Voor A.B. Wigman bijvoorbeeld voor 'Langs eenzame paden', voor Jac.P. Thijsse voor 'Nederlandsche vogels' en 'Uit de levende natuur', voor Jan P. Strijbos 'Hoe heet die vogel' en voor Rinke Tolman 'Wat leeft en groeit' en 'Kijk uit je ogen'. Als illustrator van kinderboeken startte Sjoerd in 1920 met 'Onze baby's', geen babyboek maar een boek over jonge dieren, met versjes van René de Clerq. Andere kinderboeken waarvoor hij de illustraties verzorgde, zijn:

1927 A. Norel-Straatsma: Wybo

1932 H.J. Overduin: Het sprookje van de rozenstruik

1934 A. Norel-Straatsma: De oude scheepsbijbel

1934 Sophie Woudts: Die andere Beatrijs

1934, 1936 en 1937: Jeugdalbum van Neerbosch

1935 A. Norel-Straatsma: De Noordstar

1936 Marcel J.A. Artz: Haantje Pik's avontuurlijke reis

1937 A. Norel-Straatsma: Mary Jones, het meisje dat zoo verlangde

1938 Heleen: Cootje

1947 Evert Zandstra: Allard Morrema

1949 Nel Verschoor-Van der Vlis: Het vreemde meisje

1950 A. Norel-Straatsma: De bijbel in het bos

1950 D.A. Daalder: Fijn en grof

1961 S.M. v.d. Galiën: Met oog en oor de velden door

Bron: Hans Mulder: *Natuurlijk met potlood, Sjoerd Kuperus*, De Tille, Leeuwarden 1981.